

Marjan Tomšič

ČRNUH

Zgodbo začnem s potepuškim psom, ki se je kar tako in iznenada pojavil v predmestju naselja Škatlarji. Bil je labrador, očitno čiste rase. Potikal se je med ulicami in pobiral iz smetnjakov, kar se je pač tam našlo. Bil je srednje rasti kot vsi labradorci, popolnoma črn in neznansko plašen. Celo mačk se je bal; ko se je kaka približala smetnjaku, se je naježil od repa do glave in se začel renče umikati. Še bolj se je seveda bal ljudi, posebno moških. In vsak šum ga je pognal v beg, odpiranje vrat ali okna pa mu je pognalo v kosti paničen strah.

Tega potepuha, ki je najbrž prav zaradi izredne plašnosti ušel vsem gologlavcem in šintarjem, je nekega jutra zagledal vodoinštalater Roko Paladič. To je bil tisti zanikrni fant, ki je spal vse dopoldneve, delal le popoldne in malo še zvečer, ponoči pa se je klatil po gostilnah in diskih. Spat je hodil v zgodnjih jutranjih urah. Torej ta Roko, ki je v predmestje Škatlarji pribežal iz vasi pred nekaj meseci, se je na poseben način zagledal v potepuškega labradorca. Od prvega trenutka, ko ga je uzrl, ni nehal misliti nanj. Kdo ve, kaj je videl ali čutil v tem sestradancu, ki je kazal rebra, imel rep zmerom spodvit, dlako razmršeno in povaljano in ki je kar naprej belil zobe in se tresel kot trs v vetru. No, nekaj je gotovo bilo v tem psu, kar je omamilo Roka Paladiča in mu ni dalo spati. To zadnje zato, ker mu nikakor ni uspelo labradorca navdušiti zanj, torej za Roka Paladiča. Zasedoval ga je iz ulice v ulico, ga klical, mu ponujal sir in meso, tudi klobase, toda labradorci se je renče in s podvitim repom umikal in ni dovolil, da bi se mu njegov oboževalec približal na dosego roke. Če mu je Roko potem, ko mu ni uspelo zblíževanje, vrgel kos mesa, se je pes najprej divje odgnal, nato pa se previdno vračal po darilo. Šavsnil je po njem in zbežal.

Vztrajanje na pravi poti vodi do uspeha, pravi knjiga premen Yijing. Roko za to modrost ni vedel, jo je pa slutil, zato ni odnehal. Dneve in tedne je zasledoval tega psa in počasi, počasi se je začela med njima spletati komaj slutena vez. Vendar bi najbrž vse šlo po zlu, ko ne bi nekega dne srečal svojega strica Boruna, ki je živel v globoki Istri, tam nekje pri Humu. In srečal ga je, začuda, prav takrat, ko se je zblíževal s čudaškim labradorcem. Ni bil Roko tisti, ki je zagledal strica, ampak je Jože Borun uzrl fanta prav v momentu, ko je ta iztegoval roko s kosom sira in se dobrikal potepuhu, govoreč:

»Na, na, amico mio, pridi k meni, na, na!«

Borun je obstal s prstom na ustnici (to je bila njegova navada, ki je kazala močno zbranost) in opazoval svojega nečaka. Ker stric Borun ni bil kdorkoli, ampak je v Istri veljal za enega najmočnejših štrigonov, to je čarovnikov, je takoj dojel, kaj se dogaja. Še malo je gledal to snubljenje, potem pa poklical nečaka:

»Roko, tako ga ne boš priklical. To se dela drugače.«

Roko, ta Paladič, se je zasakal in se ujel v stričev zamolkli pogled.

»Barba Jože, kaj pa vi delate tu?« se je začudil in ni mogel skriti sramu; zardel je do ušes in se kar v hipu spotil. Barba Jože je namreč vedel za mnoge stvari, tudi za vse Rokove skrite misli in dejanja. Vedel je tudi, zakaj je Roko zbežal iz vasi in zakaj se več ne vrača v Istro; odkar se je preselil, še ni obiskal svojih staršev in tudi bratov ter sester, ki so bili raztreseni po raznih koncih Istre, ni šel pogledat.

»Ta pes... rad bi ga udomačil, on pa beži pred mano, ko da ga hočem ubiti,« se je opravičeval mladenič in begal z očmi sem in tja. Ni upal več pogledati barbo Jožeta v oči. Bal se je pogleda, ki je šel skozi in je vse razkril.

Borun je seveda takoj zaznal Rokov strah in sledove njegove velikanske krivde, ki ga je bila pognala iz vasi in zaradi katere se je zdaj skrival v mestu. Vse to je videl kakor na dlani, pa se je naredil finega in dobrega in je povabil nečaka na »en bičerin« v bližnji bife. Tu sta, ob kozarcu malvazije, ki jo je izpikal Borun ter ob kozarčku konjaka, ki ga je oblizoval Roko, razdirala mladeničevo zadrego in hitro vzpostavljala tisti odnos, ki je značilen za bližnja sorodnika.

»Alora, onega morota bi rad udomačil? Pa zakaj prav tega, ki je na pol nor od straha in ki ga preganjajo vsi hudiči?« je zanimalo strica.

Roko na to vprašanje ni znal odgovoriti, zato je samo ponavljal:

»Barba Jože, jaz ne znam, zakaj mi je ta pes tako pri srcu. Obsedel me je in zdaj nimam mira. Moram ga udomačiti in si ga narediti za prijatelja.«

Borun ga je pozorno gledal in tipal vanj z nevidnimi antenami. In je močno zaznal, da fant res potrebuje prav tega psa in nobenega drugega. Zato mu je rekel:

»Roko, jaz ti bom povedal, kako si ga boš privezal na dušo in srce. Potem bosta prijatelja za vse življenje. Me poslušáš?«

Roko je pokimal in se močno zbral.

»Alora, čuj zdaj! Daj si en kos kozjega sira pod pazduho in imej ga tam dosti časa. Tja si ga daj takrat, ko boš močno preznojen. Potem vrzi ta sir onemu črnuhu. Prej ko ga bo požrl, ga bo ovehaval. Potem pa mu moraš izpuliti tri dlake. To bo sigurno težko, a ti bom jaz pomagal. Alora, ko boš imel te tri dlake, jih daj v levi čevelj, pod peto. In tako hodi s temi dlakami po svetu. In boš videl, kaj se bo zgodilo.«

»Me bo potem imel rad? Bo prišel k meni?« je dvomil Roko.

»Ti samo tako naredi, boš ben videl,« se je smehljajl Borun.

Nato sta se pogovarjala o vaščanih, ki jih je Roko zapustil. Čeprav je zbežal od njih, ga je zdaj vse zanimalo. In o vsem je spraševal barbo Jožeta, le o Tinci ne. Zato pa mu je stric pred slovesom rekel:

»Roko, kar si naredil s Tincino... no, ne bom ti še jaz delal težke sape. Ali vseeno. Čuj, ona je zdaj ko ruševina. Ne more ne živeti ne umreti. Magari, jaz te ne obsojam, ali vseeno. Ni bilo prav, kar si storil. Odprla ti je srce in dušo ti je dala, ti pa si jo v eni noči pozabil... Naredil si ji otroka, potem pa se spremenil v meglo. Ostala je sama ko kamen ob poti. To znaš, da je rodila v sedmem mesecu in da je dete umrlo? So ti povedali?«

Roko je kimnil. S pogledom se je ujel v grčo na mizi, oči ni mogel odlepiti.

Borunu se je zasmilil, zato ga je lopnil po rami in se nekako zarotniško in prijateljsko zasmeljal:

»Roko, vse pride, vse mine! Glavo pokonci in korajžno naprej. Ne stoj se bat. Samo Bog zna, zakaj se je to moralo zgoditi.«

Roko ni razumel tega, kar mu je hotel stric razložiti. Še dolgo po njegovem odhodu je blodil po ulicah in v glavi se mu je vse mešalo. Iz kaosa misli in čustev je

gledala ven le glava črnega potepuha in le to mu je bilo jasno, da mora tega psa na vsak način udomačiti. In zato je potem storil natančno tako, kot mu je stric naročil. Kos sira je cel dan nosil pod pazduho, pač tako dolgo, dokler mu ni uspelo najti labradorca. Ko ga je zagledal pred supermarketom Adamis, se mu je na vse načine prilizoval. Tokrat je bil črnih nekoliko manj plašljiv in je dovolil Roku, da se mu je približal skoraj na meter. Fant mu je ponujal kos sira, a iz roke mu ga ni hotel vzeti, zato ga je vrgel predenj. Pes je vrženo previdno ovohaval, nato pa v hipu pogoltnil. Roko se je razveselil in je od zadovoljstva kar zacvilil.

Zdaj pa se je pred njim naredil velik vprašaj: kako mu naj namreč izpuli tri dlake. Vedel je, da mora to storiti še nocoj, zato se mu je še bolj dobrikal. Črnih ga je sumničavo opazoval izpod čela in Roko se je pošteno spotil, preden mu je pes spet dovolil, da se mu je lahko približal na dober meter. Fant je počenil, da bi se oni manj bal. Ko pa je ocenil, da je žival dovolj blizu, se je izprožil in se vrgel na labradorca. Z obema rokama ga je začopatil in z vso močjo je zaril prste v dlako. Pes je grozno zacvilil in si z vsemi močmi prizadeval, da bi se izkobacal ter se rešil. Pri tem ni uporabil zob, čeprav bi jih lahko. Le z nogami je brcal in s telesom se je izvijal. Ko se je končno izmotal in se kot puščica zapodil proč, je Roko kleče razprl obe stisnjeni pesti in nor od veselja prešteval izpuljene dlake. Bilo jih je za dober kupček.

Še isto noč si je tri najlepše položil pod vložek levega čevlja, natančno pod peto. Potem se je obul, z užitkom spil pivo, si prižgal cigareto in se podal na nočni potep. Najprej je obredel vse bližnje bifeje in se že močno nadelan znašel v disku. Tu se je zapijal do prvega svita. Ko so ga skupaj z drugimi vrgli ven, se je opotekajoč napotil proti domu. Jutranji zrak ga je nekoliko zbistril, vendar ne dovolj, da bi opazil, kako mu sledi nekaj črnega in kosmatega. Tega ni opazil niti takrat, ko je odpiral vrata. Ono črno in prihuljeno je sedlo na prag in potem, ko so se vrata zaprla, je tisto črno leglo, spodvilo tace in položilo glavo na predpražnik.

Okoli ene ure se je Roko zbudil. No, zbudil ravno ne, ampak se le preselil iz svinčenega spanca v na pol budno stanje. Odtaval je v stranišče, se tam izpraznil, nato se je malo opljuskal z mrzlo vodo, le toliko, da je mogel gledati. Prižgal si je cigareto ter natočil v neoprano džezvico vodo. Šele pol ure po »vstajenju« je prišel ob kavi in že tretji cigareti toliko k sebi, da je mogel kolikor toliko trezno opazovati in presoјati.

V takem stanju je odprl vrata, da bi stopil do kioska po vžigalice in Športne novice. In tako je zakoračil ven in se tam spotaknil ob črnua. Zazijal je, izgolčal: »Aaaaa?« in okamenel.

Črnih je ob soočenju z njim odskočil, se naježil, pokazal zobe, a zbežal ni. Kar tako je, renče in trepetajoč po vsem telesu, čakal na nadaljnje dogodke.

»Oooštja, vidi vraga!« se je Roko končno le ovedel. Samodejno je počenil in iztegnil dlan ter zajamral:

»Moro, pridi k meni. Moro!«

In zgodil se je čudež. Pes se mu je s spodvitim repom in nazaj položenimi uhliji in grozno trepetajoč, približal. Pravzaprav bolj priplazil kot prišel. Zvijal se je in dobrikal. Ko se je privil čisto do njega, mu je obliznil roko in tenko zacvilil.

Roka je stisnilo. Zasolzile so se mu oči in malo je manjkalo, pa bi se kar razjokal. Pobožal je psa po glavi in ga pogladil po ušesih, nato pa jecajoč govoril:

»Moro, vidi, si prišel k meni. Si prišel, in zdaj si tu. Nič se me ne bojiš. Zdaj boš ostal in boš moj prijatelj. Jaz pa bom skrbel zate, ko da si moj sin. Tu boš spal, tu boš zdaj živel. A boš? Bužec, moro, bužec moj.«

Tedaj ga je prešinilo, da je pes vendar lačen. V želji, da bi mu čimprej kaj

prinesel, je vstal preveč sunkovito in Moro se je spet splašil. Odskočil je in zacvilil. Ni pa zbežal. Obstal je nekaj metrov od vhoda in se spet hudo tresel.

Vidite, tako se je Roku Paladiču uresničila srčna želja. Črnuh se mu je dal udomačiti. Odslej je bival pri njem: spal je v veži, tam je tudi jedel in v nekaj tednih se je zredil, dlaka se mu je očistila in zasvetlikala, iz oči pa mu je izginil tisti panični, prav bolesten strah. In odslej Roko ni več pohajal sam. Kamorkoli je šel, je tacal za njim Črnuh. On ga je klical Moro, a njegovi prijatelji oziroma pivski pajdaši, so ga klicali kar Črnuh. Bila sta ko rit in hlače.

Ko se je vse tako lepo uredilo, se je poboljšal tudi Roko. Manj se je zapijal in bolj vestno je opravljal svoja vodoinštalaterska dela. Povsem se sicer ni spreobrnil, a kazalo je, da se bo nazadnje vendar spravil v red.

* * *

Kako se je pravzaprav začela vsa ta štorija s Tinco, ta grdobija?

Vse to z njeno zanositvijo in nesrečnim porodom?

Bilo je v jeseni pred dvema letoma. Roko je pomagal stricu Borunu kuhati žganje. Ob kotlu sta čepela že šesti dan in bila od hlapov, pa tudi od pokušanja kar močno omamljena. Pogovarjala sta se o raznih stvareh, in ta zadnji, šesti dan, sta se menila o štrigah in štrigonih. Roka je zanimalo, kako postaneš čarovnik in kaj takšni ljudje sploh počno. Borun, ki je bil sicer malobeseden, se je tokrat kar razživel in se hvalil mladeniču, kaj vse on lahko stori; kakšne izredne darove in moči ima.

»Oh, ne verjem,« se je upiral Roko. »Prav zares ne verjem, da lahko priključete katerokoli žensko, naj bo mlada ali stara, in da pride k vam ob vsaki uri, gola ali pa oblečena. Na, tega ne verjem!«

Borun se je zagonetno smehljaj in predlagal: »Čuj, ko ti meni izdaš ime ženske, v katero si zaljubljen, ko mi izdaš njeno ime in dan, ko je bila rojena, ti jo ta moment, se pravi v tej noči, priključem.«

»Pa bo ona prišla sem, k nam?« se je čudil Roko.

»Saj sem ti rekel. Ko mi izdaš... bo prišla v to hišo čez dobre pol ure. Odvisno od tega, kako daleč stanuje.«

»Hm... jaz bi vam povedal, ali mene je eno malo strah,« se je obotavljal Roko.

»Kaj te bo strah! Saj se ne bo nič zgodilo. Ona bo pritekla sem, tu bo z nama jedla in pila, potem bo šla nazaj in drugi dan se ne bo nič spominjala. To ti garantiram. Ne bo se spomnila niti enega trenutka.«

Roko se je še zmerom pomišljal. Imel je deklico, bil je zaljubljen vanjo. To je bila Tinca, hčerka njegovega soseda Trkina. V to milo in nežno mladenko je bil Roko že dolgo zagledan. Dvoril ji je, ona pa se ni zmenila zanj. To ga je žalostilo. In zdaj je pretehtaval, kaj naj stori. Naj izkoristi stričeve štrigonske sposobnosti ali ne. Saj mu je verjel, seveda. Le delal se je, da ne veruje.

Nekaj časa se je še obotavljal, nato pa stricu izdal skrivnost:

»To je Tinca Brgodova. Ima šestnajst let in pol. Rodila se je 17.marca. Zdaj, ko jo priključete, vam bom verjel.«

Borun se je skremženo zarežal in dahnil: »Čez pol ure bo tu. Ali glej: ko bo prišla in bo z nami, se ji ne smeš smejat in tudi dotaknit se je ne smeš. Moraš se delat, ko da je vse normalno, ko da je svetel dan in smo se srečali na vasi. Si zastopil?«

Roko je kimnil.

Potem se je Borun umaknil v drugo sobo. Roko ni nič slišal in nič videl. Ko se je stric spet prikazal, se je privoščljivo hihital:

»Roko, zdaj boš videl, kaj se bo zgodilo...«

Izpraznila sta kotel in ga na novo polnila. Med sloje tropin sta polagala zdravilna zelišča: kraški šetraj, brinove veje in bubice, žajbelj, rožmarin ter lovorove liste. Ko sta kotel zaprla in uredila destilacijske cevi, je zunaj nekaj zaroboštalo in pred njima je v momentu stala Tinca. Toda kako oblečena! Bila je v spalni srajčki, ki ji je segala do kolen in na sebi ni imela razen te plahtice ničesar drugega. To se je lepo videlo. Vendar se je vedla, ko da je spodobno oblečena in ko da se vse dogaja na cesti, vsem na očeh. Veselo je pozdravila:

»Dober dan, barba Jože. Čau, Roko!«

Stric se je takoj znašel, Roko pa je potreboval nekaj minut, preden se je otresel zadrege in se mu je glas nehal tresti. Ko pa je obrzdal čustva, se je tudi on smejal in govoril tako, ko da je vse v redu in povsem normalno.

In tako so klepetali dobro uro, pili vino, prigrizovali kruh ter koščke klobas in se veliko šalili ter smejali. Ko je ura odbila eno po polnoči, se je Borun v momentu zresnil, prijel je Tinco za rame, ji močno pogledal v oči in s skrivnostno resnim ter zamolklim glasom ukazal:

»Tinca, zdaj hodi domov.«

Dal ji je roko na čelo ter naredil gib, ko da briše z gobo po tabli.

»Je upihnjeno, je pozabljeno,« je rekel čisto tiho.

Tinca se je brez besed zasukala in izginila. Roko je molčal, tudi stric ni rekel nobene. V obema je obležalo nekaj težkega.

Čez čas je Borun s pritajeno jezo vprašal:

»Ben, zdaj verješ?«

Roko je žalostno kimnil.

Po tej noči se je vse zasukalo. Prej je Roko lazil za Tinco in se ji dobričal, zdaj pa je ona tekala za njim in se mu prav ponujala. Tega ni počenjala sramežljivo in s komaj prepoznavnimi namigi, ampak odprto, skoraj malo nasilno, vendar vseeno skrivaj, torej takrat, ko ni bilo zraven prič. Roko se je najprej plašil, potem je začutil do Tince odpor, a kmalu je tudi njega obvladala pohota. Prebujal se je poten in vročično razvnet. V eni od takih noči je tiho potrkalo na njegovo okno. Bila je Tinca, v isti srajčki kot takrat, pri stricu Borunu.

»Kaj hočeš?!« jo je osorno vprašal skozi železne okenske križe.

Ježljivost pa ni bila pristna, le narejena. Ona pa mu je rekla naravnost:

»Roko, jaz te ljubim, samo na tebe mislim, ne morem nanka spat. Pridi k meni.«

Roka je omamilo in premagalo. Ni se več pomišljal. Po prstih je odšel iz hiše.

Potuhnjeno sta se splazila proč in stekla do borovega gozdička. Tam, za kopami, se je potem zgodilo... Oba sta bila nedolžna in najbrž je že to noč Tinca zanosila.

Po prvi, kipeče nori spojitvi, sta se še večkrat skrivaj dobila in se predajala doslej neslutnim užitek, ki so se iz tedna v teden še stopnjevali. To je trajalo nekaj mesecev, vse do dneva, ko je Tinca rekla Roku:

»Čuj, se mi zdi, da sem noseča.«

To je v momentu streznilo mladeniča. Hudo se je prestrašil. Panično prestrašil. Ko mu je kmalu potem sporočila, da je prav zares noseča, se je Roku vse podrlo. Ni je hotel več ne slišati ne videti. Zaman ga je ponoči hodila klicat pod okno. Da je ne bi poslušal, kako tam moleduje in joka, se je preselil v drugo sobo, na ono stran

hiše. In podnevi se je skrival in bežal pred njo, se je tudi fizično otepal, ko se je obešala nanj in mu bridko očitala krutost, nepoštenost in izdajstvo.

Seveda so vse to kmalu opazili domači, za njimi pa cela vas. Tinca se jim je zasmilila, Roka pa so začeli trdo obsojati. Najprej ga je ostro prijel njegov oče, potem pa še Tinčina mati. Nič ni pomagalo. Vsem se je v obraz lagal, da on nima pri tem nobene krivde in da torej nikoli ni legel s Tinco.

Kmalu je postalo Roku vse skupaj neznosno. Tinca se mu je naravnost zagačila; kar na bruhanje mu je šlo, ko jo je zagledal ali zaslišal. Domačih in vseh drugih vaščanov, njihovih očitkov in jeznih pogledov pa tudi ni mogel več prenašati, zato je neke noči zmetal v kovček svoje stvari in izginil. Skrilo ga je obmorsko mesto, izgubil se je na ulicah Škatlarjev.

* * *

Roko je vlačil Črnuha tudi na delo. Ko je kje popravljaj vodovodne pipe ali pa v novih zgradbah napeljeval cevi, je pes sedel ali ležal ob njem in pozorno opazoval, kaj dela gospodar. Ko se je tega naveličal, pa je položil glavo na šape ter zadremal.

In začelo se je dogajati nekaj čudnega: Dlje kot je trajalo njuno prijateljstvo, več in močnejše je Roko mislil na Tinco. Tudi če se je upiral, je moral misliti nanjo. Nekaj v njem se je mehčalo, led se je tajal. Začel se je čuditi samemu sebi; namreč, kako je mogel biti tako krut do Tince potem, ko se mu je čisto predala in mu bila zvesta kot tale Moro. Začelo ga je gristi, bolj in bolj se je oglašala slaba vest; tista vest, ki se je bila tako zelo potajila. Spominjal se je prizorov, ki so ga pred tem navdajali z gnusom in že kar s sovraštvom, zdaj pa se je to, kar je takrat čutila Tinca, selilo vanj, v njegovo dušo. Podoživljal je njeno bolečino, njeno izgubljenost, njeno strašno osamljenost. Vso njeno sramoto in ponižanje. Pa njeno grozo ob spoznanju, da je rodila mrtvo dete.

Najprej se je teh uvidov in čutenj otepal, pa je bilo vse to vsiljivo, vztrajno in močno, in ga je premagalo. Včasih se je nemo zagledal v Črnuha in zdelo se mu je, da je na čuden način podoben njegovi Tinci. Med tem zablodeležem in Tinco je bila skrivna povezava.

Ko se je to motalo in razmotavalo v njem, se mu je tudi stric Borun začel kazati v drugačni luči. Spoznaval je, da se vse to ni zgodilo kar tako, pač po naravni poti, ampak da je pri tem imel prste vmes prav ta stric, ta Borun. »On je vse to zaštrigal,« ga je presvetlilo nekega večera. »On jo je priklical in od tiste noči se je vse zasukalo. Vse je postalo čudno in noro.«

To bi morda ustrezalo resnici. Ali pa je prav zares vse to bila resnica.

Kaj pa on, Roko? Kolikšen pa je bil pri tej štrigeriji njegov delež? Kaj mu ni rekel stric Borun: »Ko mi ti izdaš njeno ime in dan, ko je bila rojena...« Zahteval je: »Ko mi ti izdaš...« Ni rekel: »Ko mi ti poveš...« Torej je Roko izdal Tinco, jo predal v roke štrigonu Borunu. In je tako pristal na vse, kar se je potem zgodilo. Stric ni naredil ničesar, kar ne bi Roko tudi podpisal. Zavedno ali pa nezavedno, vseeno. Roko je dovolil, da je stric lahko sprožil plaz. Ko pa je ta grmel dol, ga seveda nihče več ni mogel ustaviti.

»In kaj zdaj? Kaj naj storim?« se je mučil Roko.

Imelo ga je, da bi sedel na avtobus in se odpeljal k Tinci. Šel bi k njej, pokleknil bi pred njo in jo prosil, naj mu odpusti. Ali pa bi jo kar objel in ji dal tako vedeti, da se je vrnil k njej, da je zdaj spet čisto njen, in naj bo vse drugo pozabljeno... Toda, se je plašil, kaj pa, če me ne bo hotela niti pogledati? Če me bo

celo ozmerjala, me vrgla iz hiše? In bo kričala, da se bo stekla cela vas? Ali pa me bo le votlo gledala in v njej ne bo nobene ljubezni več? Vse bo prazno, megleno in hladno...

Več tednov se je tako mučil in se nikakor ni mogel odločiti. Tudi na to je pomislil, da bi ji pisal ali pa prosil strica, naj posreduje. Če ne strica, pa koga drugega.

Bili pa so trenutki, ko se je tudi jezil nase. Si očital mehkužnost in se smejal vsem tem očitkom vesti ali kakor jih je v takih stanjih imenoval: tem traparijam. To je bilo takrat, ko se je močno zapil in se potem klatil s kolegi po beznicah in diskih. To je bilo ob takih prilikah, ja. V treznem stanju pa so črvi spet vrtali vanj.

V pozni jeseni, ko je lilo več tednov skupaj in so se po hribih vlačile strupene megle, se je končno odločil. Prosil je prijatelja, naj ga zapelje v njegovo vas. Na pot sta šla ponoči. Zdelo se mu je, da je noč bolj prikladna za takšna opravila kakor dan. Noč marsikaj spremeni in marsikaj skrije... Za vsak primer, si je rekel.

In so šli na pot. Črnuh je bil seveda z njima. Sedel je na zadnjem sedežu, tam je poležaval. Zehal in čudno cvilil.

Okoli devete ure so se približali vasi. Dež je ponehal, pihal je močan jugo, med oblaki se je prikazovala polna luna. Roko je rekel prijatelju:

»Tu ustavi, tu me počakaj. Prej ko v eni uri bom nazaj.«

In sta šla s Črnuhom čez travnike. Od zadaj sta se približala Tinčini hiši. Ta načrt jima je prekrizala narasla rečica. Prestopila je bila bregove in zalila mostiček. Roko se je spomnil, da je nekaj sto metrov niže še en most, bolj visok, in da bi tam lahko prišla čez.

S Črnuhom sta se motala med grmi, se pretikala skozi brine in borovce ter se trgala skozi veje črnega trna. Na pol poti do drugega mosta pa se je Črnuh močno vznemiril. Začel je renčati in se ritensko umikati. Roko ga je zgrabil za ovratnico in se tudi sam naježil. Pred njima, v poltemi, tam ob narasli reki, se je nekaj dvigalo in spuščalo. Kot da bi se skušalo rešiti iz zanke, v katero se je bilo ujelo. Plahutalo je in spominjalo na ruho, ki jo premetava veter. Hkrati pa je bilo podobno tudi visoki, vitki postavi...

V Roku je gomazel strah, a ga je vseeno vleklo k tej pošasti. Čudno in strastno vleklo. Izpustil je upirajočega se psa in se začel sam previdno bližati vstajajoči in padajoči senci. Če je hotel priti do nje, je moral zabresti v vodo. Ni se pomišljal, pravzaprav sploh ni opazil, da brede po zalitem travniku.

V duši mu je odmevalo, votlo pozvanjalo. Strah se je previjal v grozo. Zenice so se mu razširile, roki sta tipali skozi vejevje, srce je nemelo v pričakovanju, od nekod je vznikala slutnja...

In je spoznal, prepoznal: To, kar se je v vetru dvigalo in spuščalo, je bila Tinčina spalna srajca. Prav tista, v kateri je prišla k štrigonu Borunu in v kateri se mu je prvič podala. Snel jo je s korenine, v katero se je bila zataknila in se začel zgrožen ozirati. Iskal je Tinco. Brodil je po vodi sem in tja, pritaval do drugega mosta. Trupla ni našel.

Vračal se je po isti poti. Črnuh ga je čakal tam, kjer se mu je uprl.

Z zamolko dušo se je Roko vrnil k prijatelju.

»Gremo nazaj,« je porinil iz sebe ter sedel v avto. Črnuh je že čepel na zadnjem sedežu.

Vso pot do mesta je Roko molčal. V njem je nabrekala neznosna teža. Pusta, hladna, dušeča.

Po vrnitvi v mesto ni šel v svoje stanovanje, ampak se je kot slepi opotekal po ulicah, za njim pa je lazil Črnuh s sklonjeno glavo. Tu in tam sta zavila v kak bife,

vendar Roko ni pil. Tudi s kolegi se ni pogovarjal. Sploh jih ni slišal. Gledal je skozi njih. In njim se je zdelo, da nekoga išče, za nekom razboljeno tipa.

Tako vso noč.

Proti jutru sta se bližala pritličnemu stanovanju. Pred stopnicami, ki so vodile gor k hiši, je Črnuh zalajal in se naježil. Roko se je z na pol blaznimi očmi zagledal v Tinco, ki je sedela pred vrati, na pručki. Bolj je čepela kot sedela.

»Ko si duh...« je zastokal Roko.

Ta duh je vstal, stopil k njemu in zajokal: »Vso noč te čakam, Roko. Zdaj, ko češ, me ubij. Jaz brez tebe ne morem ne živeti ne umreti. Roko...«

Fant je bolščal v prikazen in upajoče zatipal:

»Tinca... si iz mesa in krvi? Si živa?«

Pokimala je. Ni razumela, zakaj jo tako čudno sprašuje.

»Roko,« je zastokala proseče. »Roko...«

* * *

Vidite zdaj tistega Črnuha, kako se podi od Tinca do Roka? Ga vidite, jih vidite? Onadva si podajata žogo, Črnuh pa jo, seveda, zaman lovi. Skače v zrak, šavska, jezljivo laja.

To se dogaja ta hip v Rokovih sanjah, v parku naselja Škatlarji. Tam za tovarno mopedov. In je pomlad, nebo jasno ko ribje oko, po zraku plujejo beli kosmiči.

Končno Črnuh le ujame žogo.

Prav v momentu, ko jo zagrabi, se Roko zbudi. Vzravna komolec in tipa za Tinco, pa se zmoti in v polsnu zamenja desno stran z levo. Prsti zadenejo ob kozarec s konjakom. Ta se prevrne, pijača se razlije, steklo se na tleh zašili v tisoč svetlobnih puščic. Črnuh preplašeno odskoči in zalaja. Tinca plane iz sna, pogleda na uro, se zgrozi:

»Spet ni zvonila. Jezus, zamudila bom...«

Skozi zavese se pretika torkovo jutro, z ulice se preceja hrup.

Roko se prevali na drugo stran in zamomlja:

»Pazi, da je ne pregrizne...«